

Lekcje Misesa dla współczesnej Argentyny

Autor: **Octavio Bermudez**

Źródło: mises.org

Tłumaczenie: **Jakub Juszcak**

Ludwig von Mises odwiedził Argentynę w czerwcu 1959 r. na zaproszenie dr. [Alberto Benegasa Lyncha](#). Wykłady wygłoszone przez Misesa na Uniwersytecie w Buenos Aires zostały opublikowane w książce *Economic Policy* (w Polsce opublikowanej jako *Ekonomia i Polityka*). Jak sugeruje tytuł, wiedza ekonomiczna przekazywana przez Misesa dotyczyła zarówno tamtych czasów, jak i przyszłych zdarzeń. W 1959 r. Argentyna znajdowała się w recesji gospodarczej, a administracja prezydenta Arturo [Frondiziego](#) (1958-1962) próbowała poradzić sobie ze straszną sytuacją pozostawioną przez prezydenta [Juana Domingo Perona](#) (1946-1955) i nieco później działający rząd wojskowy, który go wygnał.

Podczas swoich rządów Peron przekształcił argentyńską gospodarkę rynkową w przeregulowaną gospodarkę nakazową. By wymienić najistotniejsze z niezliczonych interwencji gospodarczych, jakich dokonał, należy wspomnieć o regulacjach cenowych, dekapitalizacji, która znacznie zaszkodziła płacom i infrastrukturze, nacjonalizacji, inflacji, kontroli walutowej oraz ograniczeniami importu i eksportu (poprzez podatki i kontyngenty ilościowe). Wojskowy zamach stanu, który usunął go z urzędu, miał zróżnicowane poglądy na temat sposobu prowadzenia polityki gospodarczej. Istniał pewien konsensus co do tego, że polityka ekonomiczna powinna mieć na celu dokapitalizowanie i zmniejszenie ograniczeń. System wielu kursów walutowych został usunięty, a depozyty bankowe, które wcześniej zostały znacjonalizowane i przeniesione do banku centralnego, zostały zwrócone bankom prywatnym. Jednak rząd wojskowy wciąż interweniował w finanse i bankowość na inne sposoby, takie jak narzucanie poziomu stóp procentowych i przeprowadzanie operacji na otwartym rynku poprzez kupowanie lub sprzedawanie waluty i dokumentów absorpcyjnych. Rząd wojskowy nie martwił się inflacją ani nie dawał szans na funkcjonowanie wolnemu rynkowi. Co prawda ograniczył pewne „ekscesy” poprzedniej administracji, ale ogólna rola państwa w gospodarce pozostała niezmienną.

Mises opowiadał o wolnej przedsiębiorczości, znaczeniu swobodnego przepływu kapitału, jego akumulacji i walce z inflacją poprzez zmniejszenie podaży pieniądza. Jego analiza była poprawna, ale nie współgrała z planem politycznym realizowanym w tamtych czasach w Argentynie. Frondizi zamierzał obniżyć inflację poprzez pozbycie się wydatków deficytowych i uzyskanie równowagi fiskalnej jako kotwicy monetarnej. Jak wiedział Mises, nie był to sposób na walkę z inflacją.

W tamtych czasach nauki Misesa nie zostały wysłuchane, a Argentyńscy cierpieli z powodu polityki rządu przez wiele lat. Jednak patrząc na teraźniejszość, sytuacja wydaje się zmieniać. Lektury Misesa powróciły do Argentyny wraz z obecną administracją. Zwłaszcza wśród młodzieży, nauki tego austriackiego ekonomisty rezonują z szczególną siłą. Javier Milei zdołał przekazać myśli Misesa zwykłym ludziom, którym przez lata oferowano jedynie etatystyczne rozwiązania.

Uwięzieni w obrębie etatystycznego interwencjonizmu, wielu wskazuje na „monopole” i „nieuczciwą” konkurencję jako przyczyny problemów Argentyny. Samo państwo jest całkowicie pomijane w analizie. Nie jest traktowane jako to, czym w zasadzie jest – monopolem opartym na przymusie, który rozszerza się wszędzie tam gdzie może i pokona każdą barierę, która ma go ograniczać. Proces rynkowy jest zakłócany przez państwo, podczas gdy jednostki dokonujące dobrowolnych transakcji robią wszystko, co w ich mocy w danych im okolicznościach. Jakich działań jednostek w tego rodzaju gospodarce można się spodziewać? Jeśli państwo zostanie wyłączone z analizy systemu gospodarczego, kapitalizm wygląda na pełen niedoskonałości system. Dopóki państwo nie zostanie wzięte pod uwagę jako czynnik destabilizujący, dopóty prowadzona będzie polityka etatystyczna.

Chociaż Argentyna znajduje się w zapaści gospodarczej, ponieważ zaprzestała realizacji dosłownej „fiesty” (imprezy) wydatków publicznych, weszła już na ścieżkę ożywienia. Inflacja [spada](#) w szybkim tempie. Jednak ożywienie wymaga kilku ważnych korekt, a administracja Milei będzie musiała je wprowadzić, jeśli ożywienie ma nastąpić szybko. Największymi przeszkodami są kontrola walutowa i podatki. Kluczowe jest zatem, aby Milei pozbył się tych dwóch barier po to, aby umożliwić swobodny napływ kapitału i inwestycji. Tylko w ten sposób realne płace wzrosną i wygrają z inflacją.

Kapitalizm był bowiem „początkiem masowej produkcji”, jak zdecydowanie argumentował Mises. Dotyczy to każdego kraju, w którym pewnym stopniu zaakceptowano wolną przedsiębiorczość. Argentyna przez długi czas zaniedbywała

produkcję na potrzeby konsumentów. Produkcja dla biurokratów była wieloletnim projektem. Po objęciu władzy przez rząd Milei, zafrasowani problemem równości komentatorzy polityczni pytają: „A co z redystrybucją dochodów?”. Odpowiedź powinna brzmieć: „Jakie ma to znaczenie? O podziale zadecydują ludzie na rynku, a nie Ty”.

Tak jak życzyłby sobie tego Mises, krok wykonany w kierunku wolnego rynku musi być szybki i zdecydowany. Jeśli etatyzm zwycięży — nawet na krótką metę — trudniej będzie go cofnąć, a to, co zostało zrobione, pozostanie. Wracając do początku artykułu, wykłady Misesa dotyczyły jego czasów i niedalekiej przyszłości. Jutro nadeszło, a my dziś w nim żyjemy. Jeśli ma nadejść prawdziwa zmiana, to musi to być czas nauk Misesa i — jeśli historia na to pozwoli — czas wolności.